

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Kommunala tjänsterna har ett gott anseende visar undersökning
- Ett delat Sverige uppmärksammas i en serie reportage
- Har ekobyarna framtiden för sig vid landsbygdsboende? – YTR:s nätkolumn
- ”Vi vill ha närmat!” – finlandssvenska aktörer diskuterade gemensamma riktlinjer
- Hur ser Kristinestad ut om 20 år med Cittaslow i bagaget? – stadsstyrelsens viceordförande Carina Storhannus spekulerar
- Läs även detta: *”Byagemenskapen kan upprätthålla välmåendet” – filmregissör Markku Pölönen *Landsbygdsutvecklingsprogrammets temaår elektroniskt levande via Landsbygd.fi *Tre storfester när Österbotten ordnar en egen skördefest *De regionala byaföreningarna i stället för de regionala byaorganisationerna *Vill du fördjupa dig i föreningskunskap? – kurs ordnas i Vasa *Nätverksträff för kreativa branscher hålls i Varkaus *Byafolket samlas till nationella konferensdagar i Vanda

Cit: **”Om tio år är det vildsvinen som är bönder här ute, för dom är snart de ända som vänder upp och ner på åkrarna.”**
Göran Lindvall från Tolg i Småland tycker till under vinjetten Röster från Småland för Sveriges Radios P1-program *Kluvet Land* (Sveriges Radios webbplats, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=4091&artikel=4406514>).

”Nya bilmodeller är inte gjorda för sådana här byvägar. Risken är stor att däck och stötdämpare tar skada. Och naturligtvis att bilen fastnar i gytjan.”

Åvist byaråd rf:s ordförande Krisine Grön om Åvistvägens dåliga skick under menförestid. Nu har Pedersöre kommun insett problemen och bildat en kommunal grupp för Åvistvägarna, och som första steg lämnat in en skrivelse till ELY-centralen (Norra Posten 6.5).

”Skärgård som levande glesbygd, stadd i en stor förändring på alla plan, är en unik och okänd enhet, globalt sett.”

Tidskriftsredaktören Håkan Eklund som tycker att man för denna unika enhet kunde ha en skärgårdsprofessur i Åbo. Att skärgårdens "tvärvetenskapliga potential" inte utnyttjats, visar på en hemmablindhet (tidskriften Skärgård nr 1/2011).

KOMMUNALA TJÄNSTERNA HAR ETT GOTT ANSEENDE VISAR UNDERSÖKNING
För att garantera bas- och välfärdstjänsterna, accepterar nästan en tredjedel av finländarna en ökning av de avgiftsbelagda tjänsterna och en höjning av kommunalskatten. Majoriteten av finländarna anser att de kommunala bas- och välfärdstjänsterna vid behov kan kompletteras

med köpta tjänster från den privata sektorn, men i regel vill man dock att tjänsterna även i fortsättningen ska produceras av kommunerna själva. *”Undersökningen är intressant, också med tanke på de pågående regeringsförhandlingarna”*, konstaterar Maija Pihlajamäki, som är ordförande för Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund Jyty, angående deras undersökning. Enligt medborgarna bör inte några inskränkningar i skol-, hälsovårds- eller liknande tjänster göras då kommunerna genomför sina sparprogram. Inte ser man heller med blida ögon på gallringar i andra tjänster, uppsägningar och permitteringar av personal, samt ökad upptagning av lån. En klar majoritet anser att en gallring bör ske bland nämnder och andra politiska förtroendemannaorganisationer, medan närmare hälften av de svarande gav sitt stöd för kommunsammanslagningar. För att uppnå inbesparingar, kan man tillgripa uppskjutande av byggnadsprojekt och investeringar, samt öka avgiftsbelagda tjänster. Ungefär en tredjedel av de svarande är färdiga att höja kommunalskatten, medan 62 procent av de svarande anser å sin sida att de kommunala tjänsterna borde differentieras så att höginkomsttagare skulle betala mera för de tjänster som de använder. *”Undersökningens resultat visar att de kommunala tjänsterna har ett gott anseende och att folk är beredda att vidta till och med kraftiga åtgärder för att trygga dem. Å andra sidan finns det nog en hel del att göra, speciellt på den kommunala fronten, för att höja arbetsgivarens anseende också bland de yngre svarande”*, betonar Pihlajamäki. I Jytys undersökning, som utfördes av TNS Gallup och där felmarginalen är 1,3 procent i vardera riktningen, intervjuades närmare 5 000 finländare under tiden 8-17.4.2011. Undersökningen är en del av Jytys Decibelturné under vilken organisationen för oväsen för en bättre vardag, vilket för Jyty bl.a. innebär offentligt producerade bas- och välfärdstjänster, samt välmående på arbetsplatserna. *Uppgifterna är från Jytys kommuniké (från 3.5) och finns under adress <http://www.jytyliitto.fi/Uutiset/2587>. Länk till själva undersökningen (på finska) finns på adress <http://www.jytyliitto.fi/Sivu/3407>.*

ETT DELAT SVERIGE UPPMÄRKSAMMAS I EN SERIE REPORTAGE

Det bor fler människor i städer än på landsbygden för första gången i historien, en trend som är global. Byar och samhällen riskerar att dö ut och Sverige är i förändring. I Sveriges Radios P1-program *Kluvet Land* undersöker man vad som händer när människor blir av med bibliotek, grannar och försäkringskassa, hur det blir när samhällen utarmas på butiker och platser där människor kan mötas och samtala. Man får även ta del av föräldrar som driver sina egna skolor, företagaren som är trött på att beskrivas som en förlorare och man följer de nya flyttlassen som går till landsbygden. Det är människor som längtar efter natur och att få skapa någonting nytt. De kommer från storstäder – från Köpenhamn, Amsterdam, Stockholm och Bagdad. Programmet *Kluvet Land* handlar om ett samhälle i förändring och en glesbygd som behöver nya svar. För vad händer när man inte längre kan förlita sig på en vänlig landsbygd med bra vägar, bensinmackar och öppna sjukstugor? Vad har man att tjäna på en levande landsbygd, oavsett om man bor i stad eller på landet? Reportageserien sänds först i sommar, men man producerar serien nu under våren och har just tagit de första spadtagen. Man har öppnat webben för att få veta vad lyssnaren vill höra om och vad han/hon tycker är viktiga frågor för glesbygden. Reportageserien sänds alltså i sommar med start 30.6 kl. 14.30. *Uppgifterna är från Sveriges Radios webbplats och finns med inslag under adressen <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=4091&artikel=4406514>.*

HAR EKOBYARNA FRAMTIDEN FÖR SIG VID LANDSBYGDSBOENDE? – YTR:s NÄTKOLUMN

Under drygt fem år som sekreterare för Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för landsbygdsboende har Mia Saloranta haft tillfälle att följa med diskussionen om boende, byggande och planläggning från första parkett, både när det gäller landsbygdspolitik och annat. Temat är vidsträckt och det som fascinerat henne mest, är hållbar

utveckling, framför allt det ekologiska perspektivet som enligt henne når sin kulmen i ekobyarna. *"Kunde ekobyarna oftare än nu utgöra ett alternativ för dem som vill bo på landsbygden?"* Ekologisk hållbarhet innebär bl.a. att man beaktar livscykeln i samband med planeringen av bygget, använder ekologiska byggmaterial, lösningar som sparar vatten och energi, använder och producerar förnybara energiformer, idkar lokal återvinning av näringsämnen och avfall, samt minimerar bilkörandet och eventuellt odlar ekologiskt för husbehov. Ekonomisk hållbarhet kan uppnås, inte bara med förnuftig och måttlig konsumtion, utan också med gemensamma inköp och ambitionen att till en del vara självförsörjande i fråga om matproduktionen. Social hållbarhet och jämlikhet gynnas genom samhörighet via talko, grannhjälp, fester och gemensamma måltider, samt genom att invånarna deltar i planering och beslut gällande livsmiljön. Ofta krävs det passionerat engagemang och pionjärande för att pröva nya lösningar. Vi behöver föregångare, och sådana finns i ekobyarna. I bästa fall ger ekobyarna också många andra fördelar för miljön. Man har bevisat att landsbygden får ny slags livskraft av nya invånare och aktörer. I dag är många intresserade av gemenskap, måttlig konsumtion, ansvar för miljön och att bosätta sig på landet. Därför finns det efterfrågan på en boendeform av ekobytyp. Ekobyarna, som är ett nytt och marginellt fenomen i Finland jämfört med många andra europeiska länder, stöter på svårigheter, i synnerhet när det gäller att hitta ett lämpligt markområde och få bygglov. Ett nytt område med bykaraktär på landsbygden kan tolkas som ett område som splittrar samhällsstrukturen. Därför tillåter man inte detta. Sedan kan bygglovsmyndigheterna ha svårt att acceptera ekologiska byggmetoder eller metoder för hantering av avloppsvatten. Även fördomar förekommer. *"Min förhoppning är att det på landsbygden ges möjligheter att pröva på boende som bygger på en hållbar livsstil och ekologiska lösningar! Också inom landsbygdspolitiken finns det metoder som främjar detta, om vi så vill."* På det internationella planet är intresset för ekobyar redan så betydande att ett EU-finansierat utredningsprojekt i Östersjöområdet initierades i år, där även Finland medverkar i projektet. *Texten "En chans till hållbara alternativ" för maj månads nätkolumn har alltså skrivits av arkitekten Mia Saloranta, som är avgående sekreterare för YTR:s temagrupp för landsbygdsboende. Hela texten finns på webbadressen http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/en_chans_till_hallbara_alternativ.html.*

"VI VILL HA NÄRMAT!" – FINLANDSSVENSKA AKTÖRER DISKUTERADE GEMENSAMMA RIKTLINJER

Finlandssvenska när matsaktörer träffades 28.4 för att dra upp gemensamma riktlinjer och diskutera när matsfrågor ur ett finlandssvenskt perspektiv. Seminariet sammankallades av Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens Svenska temagrupp, under ledning av dess sekreterare Peter Backa. Som ordförande för diskussionen under sammankomsten fungerade ombudsman Rikard Korkman från Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC). På plats fanns bl.a. representanter för YTR:s temagrupp Mat-Finland, Hem och Skola, Finlands svenska ungdomsförbund, Finlands svenska 4H, Marthorna, SLC, Nylands svenska producentförbund, Svenska lantbrukssällskapens förbund, Foodia, Slow Food-organisationen, Skördefesten på Åland, aktionsgrupper, och byasammanslutningar, vilka koncentrerade sig främst på två frågor: Vad kan varje finlandssvensk kommun göra för att främja när matsens frammarsch i storköken och hur kan de lokala aktörerna påverka när matsfrågorna både regionalt och lokalt? Den största utmaningen för storköken ansågs vara den offentliga upphandlingens principer, som fortfarande är mycket oklara, både för dem som begär offerter och för dem som vill sälja sina produkter. Här vore en finlandssvensk utbildningssatsning på sin plats. De övriga problemen ansågs vara mera lokala, men de borde även kunna påverkas både regionalt och nationellt. En sak var man enig om: *"Vi måste ställa hårdare krav på de lokala storköken, handeln och de övriga aktörerna, för att konsumenterna får ren föda i*

stället för konstgjord bulk". Efterfrågan på närmat har ökat stadigt. Det krävs enorma resurser att genomföra de åtgärder som behövs för att mätta marknaden på olika plan. De lokala marknaderna och torgen, där konsumenten får köpa produkter direkt från producenterna, "Farmers market", skall kunna marknadsföras mera, både för producenten som för konsumenten. Flera skärgårdsbyar har en fin sommartorgtradition – en levande länk i den lokala närmatkedjan. Traditionen kan friskas upp, även där den inte för tillfället fungerar, eftersom efterfrågan på närmat är så stor. Exempelvis byaföreningar och andra lokalföreningar kunde satsa mera på service av den här typen, vilket gynnar både lokalbefolkningen och sommarboendet. *Uppgifterna är från ett blogginlägg av verksamhetsledaren för Östra Nylands Byar rf Mia Aitokari på Radio Vegas bloggställe "Mitt Östnyland", och finns under adressen <http://ostnyland.ylebloggen.fi/2011/04/29/vi-vill-ha-finlandssvensk-narmat/>.*

HUR SER KRISTINESTAD UT OM 20 ÅR MED CITTASLOW I BAGAGET? – STADSSTYRELSENS VICEORDFÖRANDE CARINA STORHANNUS SPEKULERAR När Kristinestad grundades (år 1649) för drygt 360 år sedan av Per Brahe, var det för att stärka handeln kring Bottenhavet. Nu som Finlands första Cittaslow-stad är det livskvalité, traditioner och ett lugnt tempo som är honnörsord för Kristinestad. Radio Vegas program *Smältpunkt* har intervjuat stadsstyrelsens viceordförande Carina Storhannus, som jobbat med ansökan för Kristinestads del. Så här svarar Storhannus på frågan hur hon vill att hennes stad skall se ut om 20 år:

"Vi har närmare 10 000 invånare (mot 7 157 invånare 31.12.2010 red. anm.), tror jag. Detta för att vi fått ett näringsliv som fungerar på många olika sektorer. Vi har många duktiga företagare, vi har nya företagare inom nya branscher – musik, kultur, besöksnäringen, välmående, välfärdssektorn. Vi är duktiga på att ta emot våra gäster. Sedan har vi alternativa energikällor och så naturligtvis har vi många företagare inom våra livsmedel, allt från våra odlare till producenter. Vi är måna om våra invånare, allt från barn, ungdom, vuxna till äldre. Vi är duktiga på att hålla kontakten kvar till unga som åker och studerar, så att de känner sig välkomna tillbaka den dag de är mogna för det. Vi är bäst i klassen av alla inom Cittaslow-gänget internationellt och fungerar som exempel för de som är med och som ska bli med."

Det var senaste månad (9.4) som Kristinestad antogs i Pollica i Italien som första stad i vårt land till medlem i det internationella Cittaslow-nätverket för gemytliga småstäder. *Hela intervjun med Storhannus kan höras under adress <http://areena.yle.fi/audio/1303805381131>. Se även Kristinestads hemsida på www.kristinestad.fi och adresserna www.cittaslow.com respektive www.cittaslow.net.*

LÄS ÄVEN DETTA

***"Byagemenskapen kan upprätthålla välmåendet"* – filmregissör Markku Pölönen** Byn kan vara den gemenskap som kan upprätthålla välmåendet, menar filmregissören Markku Pölönen, som talade vid ett forum kring välmående den 5 maj i Karleby. Han utgick från sin egen hemby i ett efterkrigstida Finland, där kriget skördat många offer och ett liv som var på många sätt tungt. *"Men inom byagemenskapen tog man hand om varandra, även de svaga hade sin plats"*, sade Pölönen. Genom ett frivilligt arbete skapar man bättre förutsättningar. Talkoandan i sig är viktig och sammansvetsar byborna. Det har även varit tillställningar där många har hittat sin livspartner. Sedan är det viktigt med egen aktivitet då man bor i glesbygden. Vad gäller bredband, så är det en absolut förutsättning för att byarna i framtiden skall kunna överleva. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Tom Johanson, i Österbottens Tidning (6.5).*

Landsbygdsutvecklingsprogrammets temaår elektroniskt levande via Landsbygd.fi

Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland och dess temaår med fokus på unga vuxna fortgår. Intresserade kan följa med nyheter om temaåret via webbplatsen Landsbygd.fi. Under temaåret presenterar sig bl.a. företagare, byautvecklare och ungdomsaktiverare på landsbygden i alla ELY-centralers verksamhetsområden i Finland. Bland regionerna står Sydöstra Finland först i turen (första veckorna i maj). Regionala presentationer ger varje region möjlighet att pricka in de egna särdragen på Finlands karta. Man kan boka ett eget tillfälle och presentera sig. Redan inbokade presentationer finns under webbadresen <http://www.maaseutu.fi/fi/index/maalla.html> (länk från Tilaa elämälle 2011–esittelyvuorot). Uppgifterna är från landsbygdsnätverksenhets nyhetsbrev (5.5) som kommer upp på deras hemsida www.landsbygd.fi inom kort. I nyhetsbrevet kan man även läsa om temaårets turné med informationsbilen Landepaku och kommande evenemang i maj.

Tre storfester när Österbotten ordnar en egen skördefest

”Det skall bli en folkfest i skördetid, där österbottningarna samlas kring mat och måltider”, säger företagsrådgivare Jonas Harald vid Företagshuset Dynamo. Förutom lokal mat skall det även bli lokala hantverk och lokal kultur, då matfesten ordnas 16-17.9 i Närpes (Öjskogsparken), Vasa (Kaserntorget) och Jakobstad (Rosenlund). Meningen är att aktivera matintresset, där det lokalproducerade är nyckelordet. Idén till matfesten har de anställda på Dynamo fått då man besökt olika motsvarande evenemang, bl.a. Skördefesten på Åland. Men konceptet ligger väl närmast det man har på matfesten i Skellefteå, Sverige. Uppgifterna är från en artikel, skriven av Tore Snickars, i tidningen Landsbygdens Folk (från 6.5) och finns under adressen http://www.slc.fi/lf_nyhet.asp?id=3471.

En annan tillställning, Skärgårdens Skördefest i Åboland som startade för några år sedan, har sitt ursprung i just Skördefesten på Åland.

De regionala byaföreningarna i stället för de regionala byaorganisationerna

Maakunnalliset kylien yhteenliittymät, de regionala byaorganisationerna, bör benämnas för maakunnalliset kyläyhdistykset, de regionala byaföreningarna. Ärendet togs även upp på Byaverksamhet i Finlands vårmöte 28.4 i Helsingfors. Generalsekreterare Risto Matti Niemi anser också att det här är riktigt. Den gamla benämningen härrör från 1990-talet då alla regioner inte hade föreningsbaserade organisationer, utan de var till sin natur lösa sammanslutningar utan föreningsstatus. ”Nu är alla regionala organisationer registrerade föreningar, så därför börjar vi använda den här nya benämningen i stället”, säger Niemi. Byaverksamhet i Finland önskar att man börjar använda den finska benämningen maakunnalliset kyläyhdistykset och den svenska benämningen de regionala byaföreningarna för att undvika missförstånd. Uppgifterna är till övervägande del från Suomen Kylätoimintary:n Uutiskirje 3/2011 som även har några svenska inslag. Nyhetsbrevet finns som länk, med övriga bilagelänkar, under webbadressen <http://www.kylatoiminta.fi/fi/syty/verkkotiedotteet>.

Vill du fördjupa dig i föreningskunskap? – kurs ordnas i Vasa

Kursen *Utbildare inom föreningskunskap*, som hålls på ABC-stationen i Vasa, riktar sig till dem som vill fördjupa sig i föreningskunskap så att de kan föreläsa om ämnet inom den egna organisationen eller för andra. Under två kvällar, 12.5 kl. 17-21 och 19.5 kl. 18-21, får du lära dig allt du behöver veta om föreningslagen, allmänt angående föreningar, styrelsen – uppgift och ansvar, medlemmar, mötesteknik, föreningens ekonomi och föreningen som arbetsgivare. Arrangörer är Svenska studiec centralen, Svenska Österbottens Ungdomsförbund och Folkhälsans förbund. Anmälan görs så fort som möjligt till e-mailadressen anna-karin.ohman@studiecentralen.fi eller på mobil 050 342 1890.

Nätverksträff för kreativa branscher hålls i Varkaus

Nätverket för de kreativa branscherna, som verkar inom *Regionala kohesions- och konkurrenskraftsprogrammet* (KOKO), håller nätverksträff (på finska) i Varkaus 19.5 med tema om branschernas centrer och utrymmen, *Luovien alojen keskukset ja tilat*. Inför träffen har man gjort en liten kartläggning och förfrågan om just de kreativa branschernas centrer och deras nuläge i Finland. Vidare gör man studiebesök och upplivar dikussionen om det behövs ett eget särskilt nätverk i Finland för de kreativa branschernas centraler. *Med anledning av lunchserveringen skall anmälan göras senast 12.5 på e-mailadress anu.perttunen@rauma.fi. Man kan ännu svara på förfrågningen Kysely luovien alojen keskuksista ja tiloista 2011 på <https://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dFQ2dUdrV3lfYWc0OTVmakc4S1M1U2c6MQ>.*

Byafolket samlas till nationella konferensdagar i Vanda

Byaverksamhetens nationella konferensdagar, *Kylätoiminnan valtakunnalliset neuvottelupäivät*, hålls i vår på Sokos Hotel i Dickursby, Vanda 19-20.5. Tillställningen riktar sig till byaombuden (regionala, subregionala och kommunvisa), samt till motsvarande föreningars förtroendemän och andra tjänstemän. Meningen är att byaverksamhetens nationella konferensdagar skall vara en tillställning för alla som arbetar med byaverksamhet. Varje region sänder in i förväg, dock senast 16.5, till arrangören Byaverksamhet i Finland rf (sylvia.manninen@kylatoiminta.fi) ungefär en sida text om sin byaverksamhets nuläge vad gäller de centralaste angelägenheterna och framtidsutsikterna. En sammanfattning av dessa delas sedan ut till alla deltagare under konferensdagarna. *Anmälan, som är bindande, görs senast 9.5 till Sylvia Manninen på e-mailadress sylvia.manninen@kylatoiminta.fi eller på tel. 02-738 1761. Tilläggsuppgifter fås av utvecklingschef Tuomas Perheentupa på mobil 050 592 2726 och av ekonomichef Raija Tuppurainen på mobil 045 133 5391.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--